

Työ- ja elinkeinoministeriö/TEM
PL 32
00023 VALTIONEUVOSTO

TEMin lausuntopyyntö TEM/503/03.01.01/2018

Pirkanmaan ELY-keskuksen ja TE-toimiston lausunto työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntöön, Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden väliaikaista järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Pirkanmaan ELY-keskus ja TE-toimisto kiittävät mahdollisuudesta tulla kuulluksi uuden JTYP-lain valmistelussa.

Uusi JTYP-laki on tulkintamme mukaan voimassa vuoden 2019 loppuun saakka, jonka jälkeen palvelujen järjestämistä ja tuottamista tulee säätelemään Laki julkisista rekrytointi- ja osaamisen kehittämisspalveluista. Vai onko mahdollisesti samaan aikaan voimassa kaksi eri lakia? Tämä tarkoittaisi sitä, että nyt valmisteltavia pilotteja täytyy sekä suunnitella että toteuttaa kahden lainsäädännön puitteissa. Onko lakivalmistelussa otettu huomioon mahdolliset pilottien toimintatapojen, -prosessien ja palvelujen muutostarpeet seuraavien uusien lakien astuessa voimaan? Aiheuttaako ennen mainittu tarpeen siirtymäsäännöksille, erityisesti pilottien rahoituksen osalta? Uusissa piloteissa on tavoitteena järjestää ohjelmatyypillisesti laajempia ja pidempikestoisempia palveluja ja kehittää kasvupalvelumarkkinoita. Tämä on turvattava myös pilotteihin kohdennettavissa resursseissa.

Tulkitsemme, että HE on luonteeltaan mahdollistava ja jättää ELY-keskukselle ja TE-toimistolle harkintaa millaisia palvelukokonaisuuksia tuottaa TE-toimisto, millaisia palveluntuottaja. Esimerkkinä 9§ Sopimus työkokeilusta ja 10§ Valmennuksen ja kokeilun keskeyttäminen. Mahdollistava harkinta on kannatettavaa ja tukee pilotoinneissa vaiheittaista kehittämistä. Uusien pilottien suunnittelun ja toteutuksen pohjaksi tarvitaan myös tarkempi kuvaus miten ja millä edellytyksillä palveluntuottajat pääsevät käyttämään URaa ja Työmarkkinatoria. Uusien pilottien toteutuksen kannalta on myös tärkeää ottaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa kantaa, miten palvelut suhteutuvat aktiivimalliin. Missä vaiheessa palvelut täyttävät aktiivimallin ehdot?

HE perusteella palveluntuottajille annettaisiin mahdollisuus tehdä sellaisia viranomaistehtäviä, joissa ei ole merkittävää julkisen vallan käyttöä (esimerkiksi haastatteluja, työllistymissuunnitelmia ja sopimuksia työkokeilusta). On huomioitava, että nämä tehtävät ovat uusia palveluntuottajille ja on oletettavaa, että erilaiset tulkinnot, toimintatavat ja -mallit tulevat vaihtelevaan palveluntuottajittain. Erilaiset asiakastyökäytännöt voivat luoda vaikeasti valvottavaa epätasa-arvoa

esimerkiksi työttömyysturvaan liittyvissä puuttumiskynnyksissä. Tällöin asiakaslaatu voi olla asiakkaan oman näkemyksen mukaan hyvä ja kansantalouden kannalta huono. Palveluntuottajille siirrettyjen tehtävien ohjaus, seuranta ja valvonta ovat myös uusia tehtäviä ELY-keskukselle, TE-toimistolle ja myöhemmin maakunnalle. Tämä edellyttää riittävää resursointia ja ohjauksen ja valvonnan välineiden kehittämistä ja mallintamista. Valtakunnallisesti tulee kuvata myös tarkemmin muutoksenhaun ja hallintokantelun prosessit. Kuka vastaa asiakkaan valitusprosessissa ja missä vaiheessa? Työvoima- ja yrityspalvelujen alueellisen kokeilun myötä edellä mainitut haasteet ovat tulleet näkyväksi ja vahvistaneet käsitystä, että uusien toimintakäytäntöjen juurruttaminen on nähtävä vaiheittaisena prosessina. Kokeilun esimerkkejä toisen osapuolen tekemistä lausunnoista ym. tiedonvaihdon ongelmista olisi syytä kerätä valmistelun pohjaksi. On myös huomioitava, että palveluntuottajien perehdyttäminen ja koulutus esimerkiksi tietojärjestelmien käyttöön ja lainsäädäntöön (hallinnon yleislait ja substanssilait) on merkittävä tehtävä palvelutuotannon alkuvaiheessa. Koulutusta ja perehdyttämistä tulee toteuttaa keskitetysti KEHA-keskuksen toimesta.

Henkilöstön kannalta tulisi kuvata erityyppisten toteutusmallien henkilöstövaikutukset ja menettelytavat TE-toimistossa ja luoda kansallisesti yhtenäinen toimintatapa sekä henkilöstön tuki.

HE:n 2 luvussa Työnhakijan palveluprosessissa tulisi säätää tarkemmin TE-toimiston ja palveluntuottajien palvelutarvearviosta ja palvelutarvearvion suhteesta resurssien käyttämiseen. Päättös resurssien käyttämisestä kuuluu yksiselitteisesti järjestäjän tehtäviin ja sillä varmistetaan, että maakunnan resurssit riittävät kaikkien sille annettujen tehtävien hoitamiseen. Palvelutarvearviossa onkin nähtävä eri tasoja ja rooleja. Maakunta määrittelee palvelutarvearvion perusteella resurssien käyttöä ja kohdentamista. Palveluntuottaja määrittelee palvelutarvearviointin perusteella tarkemman asiakaskohtaisen palvelusuunnitelman ja siihen liittyvää tarpeiden arviointia maakunnan määrittelemien resurssien ja prosessien puitteissa.

Työ- ja elinkeinoviranomaisen ja palveluntuottajien velvollisuudet pykälässä (9§) todetaan, että "jos palveluntuottaja laiminlyö tehtäviään, tässä laissa säädettyjen toimien ja palveluiden osalta niiden toteuttamisesta vastaa työ- ja elinkeinotoimisto". Pykälää tulee tarkentaa siten, että työ- ja elinkeinotoimistolla on laiminlyöntitilanteissa tehtävien järjestämisvastuu, ei palvelujen toteuttamisesta.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden väliaikaista järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi ennakoidaan tulevaa lakia alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista sekä sen sisältölakeja. Lainsäätämisyjärjestyksessä tulisi ottaa tämä asia huomioon.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt Johtaja Riku Immonen ja ratkaissut Ylijohtaja Leena Vestala.